

Підсумкове оцінювання
Іменник (2 частина)
Група результатів 1
Аудіювання
СУПЕРЕЧКА

Високий жилавий чоловік, ще майже парубок, гнівно зблиснув очима на господаря. Усе ж стримався, лише сказав:

– Ні, вельможний пане. Мені це не підходить.

Якусь хвилю пан Кобильський розглядав гостя маленькими примруженими очицями.

– Дурний ти, хлопче, – сказав нарешті. – А я тобі гарне діло пропоную. Бо шаную рід твій і прадідів твоїх. Вони з моїми разом стояли під Синіми Водами. У якій битві вистояли! Трьох ханів прогнали з нашої землі. А чого прогнали? Бо пліч-о-пліч стояли. І дід твій Митро разом з моїм пшеницю грекам возили... А тепер ти на мене звіром зиркаєш. Гадаєш, не знаю чому? Бо в мене он... – пан повів рукою по світлиці, – всього вдосталь, а в тебе – стара свитка і шапка в дірках. Ото і всього. То ж я тобі діло пропоную, а ти...

– Негарне це діло, пане. Одна справа – стежити за татарами, і зовсім інша – за своїм братом. І потім – пан переяславський староста дозволяє козакувати всім, хто того забажає.

При згадці про переяславського старосту пан Кобильський ніби аж на зріст поменшав. Бо хоч і сам був старостою, проте лише канівецьким. А канівецька земля була часткою переяславської. І цей обідраний впертюх, цей лайдак ходить у переяславського старости в улюбленцях. Носиться той з ним як з писаною торбою. Ще б пак – кращий вивідник землі переяславської!

А що, коли цей обідранець Швайка донесе до вух переяславського старости його, пана Кобильського, слова? Михайло Масло – людина гарячкувата, не встигнеш і озирнутися, як перестанеш бути паном. Тому якомога спокійніше пан Кобильський додав:

– Та я що? Я ж не проти здобичництва. А кажу про десяту частку, яку той здобичник має сплачувати. А хто перевірить, яка вона? Може, десята, а може, й сота. От я тобі й кажу: дай мені знати, хто де промишляє. А далі – то вже не твоя справа. І тебе не обділю. Бо ж сам поглянь, у чому ходиш. Ну то як?

– Ні, пане. Те, що ви називаєте поміччю, я називаю зрадою.

– Зрадою?! – заревів пан Кобильський. – Це ти мені кажеш? Ти нігтя мого не вартий!

Він вихопив шаблю, що була при поясі, і замахнувся на гостя. Проте той уже чекав цього. Зблиснули дві блискавки, почувся дзенькіт криці, а через мить шабля пана Кобильського вирвалася з рук.

– Заспокойтеся, пане, – посміхнувся Швайка. – Я скажу вам лише те, що мушу сказати: готуйтеся до татарського нападу. А про все інше – я вас не чув і ви мене не бачили.

Він круто повернувся і вийшов із світлиці.

– Пся крев! – лайнувся пан Кобильський. – Бидло, лайдак! Ну, стривай... – І визирнув у вікно: – Тишкевича! Швидше!

За якусь хвилину перед ним стояв опасистий молодик з чіпкими очицями.

– Слухаю ясновельможного пана, – догідливо сказав він.

Пан Кобильський ще й досі не міг заспокоїтися.

– Бидло, – повторював він, бігаючи по світлиці. Нараз зупинився перед Тишкевичем і запитав:

– Чув?

– Що, прошу пана? – здивувався той, ніби й не стояв хвилину тому під дверима і не вслухався в кожне слово. – Що пан має на увазі?

Пан Кобильський полегшено зітхнув.

– Та то я так... Ти запам'ятав того хлопа, який тільки-но вийшов?

– Еге ж, вашмосць! Бридке бидло, так і проситься на палю!

– На палю не треба, а... куди він подався?

– Схоже, у бік Воронівки, проше пана.

– Ага... Мабуть, за Сулу зібрався. То ти от що... На палю, кажу, не треба, а... – він провів ребром долоні по горлянці. – Тільки не тут, а десь подалі. Зрозумів?

– Зрозумів, ваша вельможність! – виструнчився Тишкевич. – Перехопимо під Мохначем. Він дорогою – а ми навпростець!

– Під Мохначем – то й під Мохначем. Тільки візьми жовнірів зо п'ять, бо то такий хлоп, що просто так до рук не дасться.

– Не турбуйтеся, вашмосць!

Тишкевич крутнувся біля порогу і щез, мовби його й не було. А за хвилину знадвору пролунав шалений дріб копит...

Швайка без поспіху їхав лісовою дорогою. Він ще й дотепер клекотав гнівом. Ну й негідник цей пан Кобильський, ну й глитай! Мало того, що свої села обдирав, мов липку, так ще й хлопців козаків йому видавай! І як же хитро повів: наші предки давали відкоша татарам, то ж і ми повинні триматися разом. Ти, Пилипе, видавай хлопців, а я їх грабуватиму!

Швайка не втримався і сплюнув убік. Найгірше було те, що їхні прадіди таки й справді разом билися під Синіми Водами майже сто тридцять років тому, а діди возили морем українську пшеницю від Очакова та Коцюбієва аж у грецькі краї. А от батьки розійшлися. Батько цього Кобильського, тоді ще Семко Кобильчак, подався до Литви чи Польщі і повернувся звідтіля вже паном, з грамотою на кілька селищ. І син його шляхом пішов...

А він, Пилип, свого батька майже не пам'ятає. Загинув батько. Не змогли татари вибити його з хати, то спалили разом з нею. Швайка все це бачив на власні очі, бо встиг сховатися в болоті. Он там його хата була, за воронівською кам'яною горою. Була та загула. І тепер його хатою став увесь білий світ – від Канева до Кафи, від Переяслава до Хаджибея...

Зненацька швидше відчув, ніж зауважив попереду чийось присутність. Завмер і довго наслухав глуху ніч. Очі майже нічого не бачили, а серце підказувало: є щось. Шкода, не взяв з собою вірного Барвінка. Гадав, що на своїй землі небезпеки для нього немає. Що ж, це йому наука на майбутнє...

Швайка звернув у нетрі і спішився. Тримавши Вітрика на повіді, обережно рушив паралельно до лісової дороги. Через сотню кроків почув, як тріснула гілка під чиймись ногами. Очі, що призвичаїлися бачити дещо і в такій темряві, розгледіли край дороги кілька кінних постатей. Рука мимоволі потяглася до лука. Що потрібно цим нічним зайдам, на кого вони чатують?

Один із них тихо кашлянув у рукав. Тоді сказав:

– Щось ніби їхало. Чи, може, здалося?

І знову мовчанка. Довга, тривожна.

– Де ж той клятий Швайка? – знову подав голос той, хто кашлянув. – Може, подався іншою дорогою?

– Помовч, – порадив інший і цвикнув зубом.

– І чого це наш пан на нього так з'ївся? – запитав третій.

– Заткніть пащеки, пся кров! – сердито прошипів той, хто перед цим цвикнув зубом. – І ні пари з вуст, бо коли не порішимо того хлопа, то краще панові на очі не потикатися... Швайка зціпив зуби. Он воно що! Не вибачив йому пан Кобильський, вирішив помститися. Що ж, цього й треба було чекати... Якби це були татари, Швайка ні миті не гаявся б. Навіть звідсіля, не з'являючись їм на очі, можна було б покласти усіх п'ятьох. Проте перед ним були не татари. Свої, єдинокровні брати чатували на нього. Швайка зітхнув. Потому описав широку дугу і вийшов на дорогу далеко за засідкою. “Чекайте, хлопці, чекайте, – з сумною посмішкою подумав він. – Не минути вам канчуків пана Кобильського...”

1. Де стояли прадіди пана Кобильського?
А) Під Києвом Б) Під Ніжином **в) Під Синіми водами**
2. Скількох ханів прогнали прадіди Кобильського та улюбленця переяславського старости?
А) 2-х **б) 3-х** в) 5-х
3. До чого підбивав Кобильський свого співбесідника?
А) до співпраці б) піти в похід проти татар **в) до зради**
4. Кого Кобильський підбивав на зраду?
А) Санька б) Тишкевича в) Швайку
5. Який наказ дав Кобильський Тишкевичу?
А) поговорити зі Швайкою, Б) наздогнати Швайку **В) вбити Швайку**
6. Чому Швайка клекотів від гніву?
А) бо Кобильський не почастивав його при зустрічі як дорогого гостя
Б) бо Кобильський не дозволив йому оселитися на своїх землях
В) бо Кобильський запропонував йому здавати своїх побратимів
7. Як рід Кобильського здобув статус пана?
А) завдяки важкій праці **б) завдяки батькові** в) завдяки прадіду
8. Що сталося з батько Швайки?
А) потрапив в полон до татарів
Б) зник безвісти
В) загинув у власній хаті
9. Де була домівка Швайки?
А) в Каневі, б) Переяслові **в) весь білий світ**
10. Про що пожалкував Швайка, відчувши чиюсь присутність в темряві?
А) про те, що він був один б) про те, що в нього не було зброї
В) про те, що не взяв з собою Барвінка
11. Про що гомоніли переслідувачі?
А) вони боялися зустріти Швайку
Б) вони злились, бо було темно
В) вони були сердиті, бо так не зустріли Швайку.
12. З чого радів Швайка?
А) що йому довелося втекти Б) що він обдурив переслідувачів
В) що вони отримають від пана канчуків

Група результатів 4

1. Записати слова у кличному відмінку: (за кожне правильно утворене словосполучення – 1 бал)

Володимир Олександрович, Лариса Петрівна, Валерій Юрійович, Юлія Тарасівна, Василь Андрійович, Назарій Вікторович.

2. Запишіть складні іменники: (за кожне правильно утворене слово – 1 бал)

Авіа/пошта, купівля/продаж, гори/цвіт, 20/річчя, міні/пекарня, пів/оберт.